

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 11/5 65.
GYLDENLØVESGT. 22B'

Herr statsarkivar Alf Kiil.
Trondheim.

Fyrst for stutt tid sidan fekk eg att det eksemplaret av Dykkar manuskript som har vore til gjennomsyn hjå statsarkivar Sandal i Bergen, med hans merknader.

Eg sender her merknadene vidare til Dykk.

Korleis går det boka? Nærmar det seg avslutninga, så vi kan til å tenkje på trykking? Det blir ei glede for mange når den boka kjem ut.

Eg vonar det går bra med helsa.

Med venleg helsing

Lars Rintou

Trondheim, 14. mai 1966.

Herr dr. Lars Reinton,

Oslo.

Kjære Lars Reinton.

Vedlagt sender jeg første del av manuskriptet i forhåpentlig endelig form. Som De vil se, er det en god del omarbeidet, og det har vel også vokset i omfang, skjönt ikke så mye som sidetallet kunne tyde på, for det er brukt større marg denne gang.

Jeg har, siden jeg fikk brevet fra Dem, latt statsarkivet mer eller mindre seile sin egen sjö, og det blir jeg nödt til å fortsette med i de nærmeste ukene. En ferie-uke som jeg hadde til gode, har jeg måttet gi avkall på.

Lar det seg ikke gjøre å ordne alt med omsyn til trykkingen allerede nå? Jeg tenker da på det som vel må gjøres for å skaffe penger, og avtalen med trykkeri m.v. Selv om ikke manuskriptet foreligger i endelig form, vil jeg tro at det ikke skal godkjennes av andre enn Dem, og at Deres utsagn er nok til at de bevilgende institusjoner gir de pengemidler som det måtte sökes om.

Når det gjelder omfanget av manuskriptet, lar det seg naturligvis ikke gjøre å oppgi nöyaktig hvor mange trykksider det vil komme til å utgjöre. Som det nå foreligger, vil jeg tro at det skulle svare til ca. 250 sider i en bok med marg og trykk som Fin Michalsen: "Slekten". Så kommer da dessuten til en litteraturliste - jeg kunne tenke meg på en 7-8 sider, et fullstendig sakregister og eventuelt en summarisk liste over

arkivsakene i de forskjellige statsarkivene. Jeg legger ved en prøve på en slik, som jo må utarbeides i hvert arkiv. En slik kan vel også komme som egen publikasjon.

I forbindelse med trykkingen har jeg et lite ønske. Jeg tror denne "handboka" kommer til å bli mye brukt - iallfall i arkivene. Det ville derfor være gunstig om det ble kostet på den både skikkelig papir og ordentlig trykk. Jeg kunne tenke meg noe i retning av den boken jeg nyss nevnte. Manuskriptet blir jo levert uten utlegg for noen.

Hvis jeg ikke skulle få lovlig forfall - og da får De ta manuskriptet som det er - skal det ikke stå på meg om trykkingen settes i gang f. eks. fra hösten av. De skal få det omarbeidede manuskriptet oversendt, så snart vi får kladdene renskrevet. Jeg skal antakelig ha ferie fra ca. 5. juni i tre uker, og da vil jeg gjerne legge arbeidet bort, men jeg skal fortsette med det straks jeg kommer tilbake.

Det har ligget lenge uten at jeg har sett på det. Etter mitt uheldige Oslo-besök gikk jeg med en hårdnakket bronkiehistorie til langt inn i dette året, og hadde ikke så store krefter til overs til arbeid som dette. Statsarkivet krever jo også sin mann. Jeg vil gjerne at det blir tatt noe omsyn til det ved en eventuell redegjørelse, og at forsinkelsen ikke bare blir unnskyldt med skral helse. Det kan jo få utenforstående til å tro at jeg heller ikke er sterk nok til å passe mitt embete, og når det gjelder det, har jeg ikke på noen måte dårlig samvittighet.

Jeg må tilstå at jeg ble overrasket da jeg, post festum, for jeg leser ikke aviser og slett ikke hovedstadsaviser -

fikk høre at De hadde fylt 70. Må jeg få sende en hjertelig om enn dessverre forsinket lykkønskning. Jeg er litt yngre, men er kanskje blitt eldre enn jeg kunne ha gjort meg håp om, så De vil nok skjønne at jeg også gjerne skulle se dette arbeidet avsluttet.

Med vennlig hilsen

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 18/5 66.
GYLDENLØVESGT. 22B'

Herr statsarkivar Alf Kiil,
Trondheim.

Kjære Alf Kiil.

Hjarteleg takk for brev og manuskript!

Det var ei gledeleg melding at vi no verkeleg kan til å ta neste steg: førebu utgjevinga og trykkinga. Kan vi koma i gang med trykkinga i haust, er det framifrå.

Eg vil då no straks kontakte Universitetesforlaget og Forskningsrådet og sende søknad om løyving. Men i dette arbeidet er det nødvendig med ei innholdsliste for verket, som kan gjeva fullt inntrykk av kva boka skal innehalde.

Kunne De vera så snill og sende meg ei slik - så å seia pr. omgåande?

Med beste helsing

Lars Reinton

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 2/5 66.
GYLDENLØVESGT. 22B

Herr statsarkivar Kiil,
Trondheim.

Kjære Alf Kiil.

Det er ikkje så forferdeleg lenge til neste landsmøte i Landslaget for Bygde- og Byhistorie no, og eg runda nett 70 år, som De kanskje har sett, dvs. det er ikkje så lenge til før eg vil overlata styret i Ll. til andre. Men eg ville svært gjerne få sjå enden på det arbeidet ~~du~~ De held på med for laget og boka om Arkivverket I, Statsarkiva, utgjeven, før eg forlet valplassen.

Eg vil derfor gjerne få spørje: Er det nokon sjanse til at vi kan få sett trykkinga i gang med det første? Det ville vera hyggjeleg om trykkinga i alle fall hadde byrja til neste årsmøtet, 24/6 1967, helst at ho var komen eit godt stykke på veg. At boka kan liggje ferdig til då, er det vel lita von om?

Med vennleg helsing

Lars Reinfor

Trondheim, 23. mai 1966.

Herr dr. Lars Reinton,

Oslo.

Kjære Lars Reinton.

Takk for brev 18. mai 1966.

Hermed følger innholdsliste for handboka. Det kan vel knapt bli aktuelt å ta med flere arkiver enn de som er kommet med her, og det kan nok hende at et par av dem kan sløyfes og behandles under eller i forbindelse med et av de større og eldre arkivene. Det gjelder f. eks. fylkeslandbruksselskap og vegsjef, kanskje også lege. Hvis det er noe arkiv som De mener burde ha vært med, er jeg takknemlig for beskjed om det. Rekkefølgen for de enkelte arkiver kan vel kanskje bli endret, iallfall for dem som følger etter domstols-arkivene.

Litteraturlisten måtte inneholde de viktigste lov-samlingene, og den historiske og juridiske litteratur som gir opplysninger om embeter eller embetsfunksjoner f. eks. U. A. Motzfeld: Den norske Kirkeret, Kristian Hansson: Norsk kirkeret, Knut Robberstad: Frå gamal og ny rett, Fr. Brandt: Den norske Retshistorie, A. Schweigaard: Den norske Proces, T. H. Aschehoug: De norske Communers Retsforfatning för 1837, L. M. B. Aubert: Grundbögenes Historie, Skogvæsenets Historie ved Skogdirektören osv. Ialffall tror jeg det vil være viktig å få med alle utgaver av lover, forordninger etc. og de må komme först og så den övrige litteratur, ordnet under de avsnitt som den har tilknytning til: först de geistlige arkiver, så skolearkivene, så rettsarkivene osv.

Med vennlig hilsen

I n n h a l d .

Embetsverk
Embetsarkiv
Statsarkiv
Arkivordning
Arkivgransking

* * *

Prest
Prost
Biskop
Stiftsdireksjon
Stiftsskrivar - kyrkjeverje
Skoledirektör
Skole

Forliksråd
Sorenskrivar
Byfut og byskrivar
Magistrat og rådstuskrivar
Lagmann
Overrett
Lagmannsrett
Statsadvokat
Fut
Skattefut
Politimeister
Fengsel
Amtmann - fylkesmann
Fylkeslandbruksselskap
Vegsjef
Amtskonduktör - fylkesingeniör
Jordskifteverk
Lege
Bergamt
Tolletat

Los
Innrulleringssjef - mönstringssjef
Militerstell

* * *

Litteratur

Sakregister

* * *

Hovudkatalog for statsarkiva.

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 18/8 1966.
GYLDENLØVESGT. 22B'

Herr statsarkivar Alf Kiil,
Trondheim.

Arkivgunnskap I.

I ferien fekk eg manuskriptet til Arkivgunnskap I tilbake frå Forskningsrådet, med bod om å kontakte dei pr. telefon. Fordi det ^{var} ferie, fekk eg ikkje kontakt med vedkomande før i dag. Vi kan rekne med å få pengar til utgjevinga av Forskningsrådet.

Konsulenten hadde gjeve ei svært positiv fråsegn og uttala seg rosande både om utgjevarar og manuskriptet. Det einaste han kanskje kunne tenkje seg å foreslå forandring i var: at desse 5 kapitla kunne takast i omvendt rekkefølge, så kapitlet om embetsverket kom til slutt, - om det i det heile var nødvendig å ha det med. Det var ikkje noko vilkår for å få stønad, men forfattar og utgjevar kunne tenkje på det. Eg melder dette vidare til Dykk, til ettertanke.

Vi må då så snart heile bokverket er ferdig, levere det til Universitetsforlaget til kostnadsoverslag, ^{var det sgt.} I det ~~bør~~ då og reknast med det De bør ha som påskjøning ~~for~~ for arbeidet; ~~og~~ De bør tenkje på kva det kan dreie seg om. Eg seier "påskjøning", for full godtgjering kan det ~~vel~~ ikkje bli tale om. De har før uttala Dykk svært smålåtent om dette.

Stønaden frå NAVF må vera så stort at utsalsprisen blir rimeleg, det var vedkomande i Rådet klår over. Og sidan det er tale om ei handbok, må ikkje opplaget vera for lite. Det er ting som ein og må tenkje på.

Kanskje De då let meg høyre frå Dykk korleis det no ligg til med omsyn til å få heile manuskriptet inn til Universitetsforlaget ~~snart~~ ~~snart~~.

Med beste helsing

E.s. Manus følger i
verskilt pakke.

Lars Reinert

*) Eg trur smakk det er grunn til å gjera noka forandring.

Trondheim, 22. august 19

Herr dr. Lars Reinton,

Oslo.

Takk for brev 18. august 1966.

Det var gledelig å høre at det kan skaffes penger til tryk-
ning av "Arkivkunnskap I". Nå når ferietiden er over, kan
jeg legge annet arbeid til side og konsentrere meg om å få
manuskriptet fra hånden. Det blir ikke tale om så stor om-
arbeiding for de følgende kapitler. (Jeg må ellers tilstå at
f. eks. kapitlet om bispen har jeg forsøkt å få utvidet og
omarbeidet uten at jeg har fått ordentlig skikk på det.)
Derimot kommer det til å bli en god del tilføyelser. Så
snart jeg får en større del renskrevet, skal jeg sende den.

De skrev ikke noe om hva De mente om utkastet til en hoved-
katalog. Jeg våger likevel å sende det til de andre stats-
arkivarene og be dem - hvis de ikke har vektige innvendinger -
om å få laget tilsvarende for sine arkiv. Jeg har, som De
kanskje så, gjort mitt ytterste for å begrense teksten mest
mulig.

Jeg er glad for at De mente det var liten grunn til å sette
innledningskapitlene i omvendt rekkefølge eller sløyfe kapitlet
om embetsverket. Kapitlene er ikke plassert tilfeldig. De
slutter seg naturlig til hverandre i den rekkefølge de nå
står i, og jeg kan ikke innse at det er noe vunnet ved å gjøre
forandringer her - tvert imot. Da er antydningen om å sløyfe
det korte innledningskapitlet mer forståelig. Jeg er klar
over at for en historiker kan det fortone seg nokså banalt.

Men så må en huske på at boken er tenkt å skulle være til hjelp for folk med ulike forutsetninger. Jeg håper at både avanserte historikere og eldre arkivfolk - jeg selv iberegnet - skal kunne bruke den som oppslagsbok. Men samtidig vil jeg tro at den også vil kunne være til nytte for nybegynnere, enten det gjelder lokalhistorikere, slektshistorikere eller arkivtjenestemenn. Får vi noen gang en arkivskole, kunne den kanskje nyttes som et slags lærebok. Og for en nybegynner kan vel også det lille innledningskapitlet være en nyttig oversikt. Jeg synes det danner en naturlig begynnelse. Det pretenderer ikke å være noe mer enn noen innledningsord, og jeg vil håpe at det kan bli stående.

Hva som kan være et passende opplag, tør jeg ikke ha noen mening om. Det avhenger vel også av forholdet mellom kostnad og opplagstall. Men som jeg før har nevnt, må papir og innbinding være av så bra kvalitet at det kan bli en "slitesterk" bok. Som oppslagsverk vil den bli utsatt for sterk slitasje.

Jeg takker for Deres tilbud om en "påskjønnelse". Jeg har ikke gjort regning med at jeg skulle ha noe honorar og har derfor ikke ført regnskap over den tid jeg har brukt til dette arbeidet innenfor og utenfor min vanlige kontortid.

En annen sak er at dette arbeidet er kommet til fortrengsel for annet arbeid som jeg heller skulle ha syslet med. Jeg søkte i fjor Forskningsrådet om et bidrag som svarte til et halvt års lønn, slik at jeg, hvis Kirkedepartementet kunne gi meg tjenestefri med halv lønn ett år, kunne bruke dette året til å fullføre et arbeid om de nordnorske fiskeriene. Det fikk jeg ikke. I år har jeg ikke søkt, skjönt jeg kanskje kunne regne med større velvilje etter at det er kommet en ny

mann i historieseksjonen. (Jeg ser bort fra at min arkivar i Tromsø også er kommet inn i rådet - han må vel være inhabil i en slik sak). Men skulle jeg få levedager og arbeidskraft til å nytte ut mine temmelig store samlinger, håper jeg at ~~jag~~ kan få vise til Dem ved en eventuell ny søknad om støtte.

Med beste hilsen

Trondheim , 13. januar 1967.

Herr dr. Lars Reinton,

Oslo.

Vedlagt følger hele manuskriptet til Arkivkunnskap I Statsarkiva , så langt fram som det til nå er renskrevet. Jeg er også ferdig med rettinger og tilføyelser til kapitlene om Politimester og Skattefut , men jeg håper at det ikke skal vare mange ukene før jeg kan sende resten. Som jeg nevnte , er saklisten gjort ferdig etter hvert , så den kan foreligge sammen med manuskriptet.

Katalogen må vel heller komme som egen publikasjon.

Det ligger ved en del ark (konseptpapir) med visse tilføyelser til manuskriptet - som ikke er påført dette.

Jeg håper De finner det siste manuskriptet tilfredsstillende, og at De vennligst sender det tilbake med Deres merknader når De har fått tid til å gå igjennom det.

Med vennlig hilsen

Trondheim 15. februar 1967.

Herr dr. philos. Lars Reinton,

Oslo.

Vedlagt følger side 243 - 297 av manuskriptet til "Arkivkunnskap I - Statsarkiva".

Det som nå står igjen er : Amtskonduktør (som jeg skal være ferdig med i dag eller i morgen) , Jordskifteverket (som trenger noen tilføyelser) , Bergamt , Toll ~~og~~ (som begge deler blir i samme form som før) , Los (som neppe blir på mer enn et par sider eller noe mindre) , Innrulleringssjef - mønstringssjef (som blir uforandret) og endelig Militærarkivene (som må ha en avslutning på et par sider).

Jeg arbeider med dette hver dag og har det håp at jeg må greie å få sendt Dem resten av manuskriptet før utgangen av denne måneden.

Sakregistret blir, som før, utarbeidet etter hvert som manuskriptet blir ferdig.

Jeg har vært svært trett i vinter , så det er ikke mye jeg får utrettet utenfor kontortiden. Det skal bli en lettelse å være ferdig med dette arbeidet.

Med vennlig hilsen

Trondheim, 4. mars 1967.

Herr dr. philos. Lars Reinton,
Oslo.

Arkivkunnskap I - Statsarkiva.

Hermed følger side 298 - 326 av manuskriptet til handboka. Dessuten sender jeg en ny innholdsliste.

De har tidligere fått 12 sider manuskript om militærarkivene (gl. ms.s. 245 - 256), og det blir ikke foretatt større omarbeiding av dette avsnittet, men jeg gjør visse tilføyelser om selve arkivstoffet - kanskje bortimot en 10 maskinskrevne sider. Men til å gjøre ferdig dette trenger jeg enda noen dager.

Hele manuskriptet skulle dermed bli på knapt 350 maskinskrevne sider.

Så vil jeg svært gjerne ha med en litteraturliste over lovsamlinger og bøker og viktige avhandlinger vedkommende embetshistorie og visse embetsfunksjoners historie. Jeg har før anslått en slik liste til å kunne bli på ca. 7-8 sider, men jeg tror nok at den kan bli noe større, kanskje over 10 sider. Det avhenger jo også av hvilket trykk man bruker.

Endelig kommer sakregistret, som er utarbeidet i takt med det siste manuskriptet, men som først kan renskrives når manuskriptet er helt ferdig. En prøve på første maskinskrevne side følger vedlagt. Listen vil tilsammen utgjøre ca. 35-40 sider.

Hvis De allerede nå kan sende inn manuskriptet til et trykkeri for å få et overslag over trykningsomkostningene, vil jeg be Dem om å være så elskverdig å ta ut de konsept-

arkene med tilføyelser som var satt inn på de sider hvor de eventuelt skulle føyes inn, og sende meg dem. Jeg har et par gjennomslag av manuskriptet og kan derfor sette dem inn der i første omgang.

De må unnskyldes at jeg igjen minner om at boken må trykkes på skikkelig, slitesterkt papir. De eksemplarer som skal være i statsarkivene, vil iallfall bli flittig brukt.

Jeg skal sende sluttkapitlet om militærarkivene om noen dager. Det kunne nok også ha vært nyttig å få med enkelte andre arkiver, - som f. eks. legearkiver, lensmannsarkiver osv. - men siden de ennå ikke er avlevert til statsarkivene, er det vanskelig å skrive noe om dem. Jeg har hatt store nok problemer med å skrive om amtskonduktør- og losarkivene som vi mangler her i arkivet.

Så håper jeg at det må kunne skaffes midler til å gi ut en hovedkatalog over statsarkivene, men den bør vel utarbeides av hvert statsarkiv etter en felles plan.

Med vennlig hilsen

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 13~~6~~3 67.
GYLDENLØVESGT. 22B:

Statsarkivar Alf Kiil.
Trondheim.

Eg har sett igjennom det eg har fått av manus. II og har gjort eit lite notat der eg har sett ein trykkfeil~~e~~, eller eit mindre godt uttrykk som ~~kan~~ bytast om med eit anna, ei setning som kanskje kunne vera betre, ~~ikk~~ eit eller anna som mangla (som De ^{oite} og har gjort merk-
nad om i margen), eit og anna tillegg osb. ^(siden) Dette blir jo eit eine-
ståande verk, og De har gjort eit kjempearbeid. Berre ein stad
synest eg De har vore litt for knapp, det er der De omtalar utskiftinga,
og har lie eller ingenting om det som ^{det som} vart gjort eller ^v finst av det
slaget føre utskiftingslova av 1821 Sjø mine notater om dette,
om De vil ta omsyn til det.

Sidan eg reiser på fjellet for påsken alt i overmorgon, sender eg dette til Dykk no, utan å vente på svar på det føre brevet mitt, eller meir manuskript. Eg kjem då ikkje til å gå til forlaget før enn etter påske, i von om at eg då og har fått kapitlet om Militær-
stellet og resten av Dykk. Kanskje og sakregisteret.

Med ynske om god påske, beste helsing

Cars Reinon

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 8. mars 1967.
GYLDENLØVESGT. 22B'

Herr statsarkivar Alf Kiil.
Trondheim.

Mange takk for siste sendinga og brev!

Eg sender her dei konseptarka som De bad meg ta ut og sende Dykk.

Eg har sett nøye etter og bladd igjennom alt eg har fått tidlegare, men eg kan ikkje sjå at eg har fått "12 sider manuskript om militærarkivene (gl. manusskr. s. 245 - 256)". Det gamle mauskript som eg har, endar med s. 244.

Når De om nokre dagar er ferdig med dei tillegga som De arbeider med no til militærarkivstoffet, er De kanskje så snill og sender meg alt om militærstellet etter kapitlet "Innrulleringssjef - mønstringssjef". Det er det siste eg har fått frå Dykk no. Det endar med s. 326.

Eg ville gjerne ha alt dette og før eg går til Forlaget for å få det heile kostnadsrekna.

Kanskje eg då også kunne få Sakregisteret? Så det og kan bli lagt ved med det same.

Eg undrast på om det ikkje ~~vilke~~ ville vera nyttig og tenleg å la innhaldslista vera noko fyldigare og meir detaljert. Eg legg ved ei prøve, om De vil sjå på den, om De er samd, eller om De då kan laga ei betre.

Med venleg helsing

Lars Reinert

E.s.

Eg trur vi skal bruke matr.nr. og løpenummer (i staden for "laupenummer", som ikkje høver så godt). Laupenummer er då helst eit nummer som lauper. På nynorsk burde det vel heite rekkjenummer. Men vi kjem ikkje bort frå løpenummer.

Ei språkleg fingjennomgåing må vel til til slutt føre trykkinga. Det er vel berre litt småtri her òg der.

Trondheim, 22. mars 1967.

Herr dr. Lars Reinton,

Oslo.

Mange takk for brevene 8. og 13. mars d. å.

Hermed følger 20 sider manuskript om militærstellet. Jeg må tilstå at det har vært den ubehageligste del av arbeidet, og jeg er langt fra fornøyd med det, men jeg har ikke vært i stand til å lage det bedre. Egentlig skulle det ha vært en egen bok om militærstellet og militærarkivene, slik at man kunne ha gått inn på enkeltheter og kunne ha gitt en fyldig fremstilling av alle forandringer som har funnet sted gjennom tidene. Jeg har gjort manuskriptet litt romslig, slik at jeg kunne putte inn små tilføyelser senere. Nå syntes jeg det var så viktig å få manuskriptet fra hånden at jeg har ikke villet vente til det ble mer fullkomment.

Noen ord om folketellingene skal jeg få tilføyre - kanskje som en fotnote på et dertil egnet sted, siden det jo er arkivsaker som egentlig hører hjemme i Riksarkivet.

Etter ønske sender jeg også med sakregistret. Det må vel skrives på nytt når boken foreligger i korrektur på grunn av de nye sidehenvisninger.

Litteraturlisten har jeg ikke fått ferdig. Den vil vel bli på ca. 10 sider, iallfall ikke mindre. Det skal ikke ta lang tid å få den ferdig herfra, men jeg må nok ha den supplert i Riksarkivet, for statsarkivets bibliotek er dessverre nokså mangelfullt. Jeg tenker da i sær på at det vil være heldig å få en fyldig oversikt over lovsamlingene.

Jeg er takknemlig for de rettelser som De har gjort og

skal få dem med i manuskriptet.

Den nye innholdslisten synes jeg er utmerket, men da tror jeg at jeg vil forsøke å sette til visse undertitler i avsnittet om amtmannen. Det er jo prest, sorenskriver, amtmann og militærstell som er de lengste kapitlene.

Jeg var ikke oppmerksom på at "löpenummer" var tillatt i nynorsk, men er enig i at det absolutt er å foretrekke fremfor "laupenummer".

Det er nok enda noe som kunne rettes og pusses på i manuskriptet. Jeg er redd for at det er en god del inkonsekvenser i de språkformer som er brukt, en del gjentakelser m. v. Blant annet må der ryddes ut en god del eksemplarer av ordet "særskilde" som jeg ser at jeg har brukt litt for ofte og også i tilfelle hvor jeg kunne ha sløffet det.

Jeg har forsøkt - etter rådføring med Dem - å bruke såkalte "radikale" former, og har personlig ikke følt noe ubehag ved det, bortsett fra at jeg nok synes at former som "noe" og "mye" virker litt utvannet. Formene med endelsen -er i presens av sterke verb har jeg ikke noe imot, men jeg vet at mange ikke føler seg tiltalt av dem - det gjelder jo ikke minst trönderne. Mener De at det er grunn til å gjøre noen forandring her ?

Det er jo enda litt arbeid igjen med manuskriptet, men jeg føler det absolutt som en lettelse at jeg kan sende Dem disse arkene. Kanskje trykkingen kunne komme i gang allerede i vår ?

Med vennlig hilsen

Herr dr. Lars Reinton,

Oslo.

Arkivkunnskap I.

Da jeg regner med at De venter på manuskriptet , vil jeg bare sende Dem beskjed om hvordan det går med arbeidet. Jeg holder fremdeles på med finpuasingen , men arbeider hver dag med den , og det går da framover om det ikke går fort. Samtidig blir det nye manuskriptet renskrevet. Jeg er straks ferdig med magistratsarkivet , hvor det ble en del tilføyelser og rettinger.

Vi har også begynt å lage sakregister til manuskriptet. Det er en ung filologisk student som heter Eilert Björkvik, og som er ansatt i arkivarposten her, som tar seg av det - i kontortiden. Jeg regner med at ^{sk}skaregistret skal være ferdig på lapper samtidig med manuskriptet. Forhåpentlig blir begge deler ferdige til jul

Med vennlig hilsen

Trondheim, 6. april 1967.

Kjære Olstad !

Det var denne handboka igjen - jeg må få plage deg med et spørsmål.

I en fotnote har jeg nevnt at alle arkivene har skriverer med uleselig håndskrift, og jeg nevner da tre- fire navn og blant dem han som har ført tingbøkene for Solør og Østerdalen [het det kanskje : Solør, Øster- og Odalen den gang ?] i slutten av 1600-årene. Jeg gjennomgikk flere av disse tingbøkene på Kongsberg og synes absolutt at mannen fortjener å nevnes. Så vidt jeg husker hadde han den spesialitet at han bare antydte slutten av ordene med en krøllet strek. Jeg leste også i sin tid en nekrolog over Leif Midthaug i en Hamar-avis, hvor det ble nevnt at han mestret ~~kan~~ tydingen av disse tingbøker.

Men så er spørsmålet : Hvem er skriveren ? Jeg har foreløpig - etter Arnet Olafsen - satt Bendix Heide opp på listen, men for det første er jeg ikke sikker på om det var i 1690-årene skriften var fra, og for det annet kan det jo være en annen skriver. Tror du det er mulig å si hvem som fortjener æren - og kan du i alle fall rable ned noen ord om det ?
Jeg er deg takknemlig for snarlig svar.

Lørdag middag tar jeg meg en ukes ferie og drar til Oslo, hvor jeg skal tilbringe ferien delvis i Riksarkivet. Kanskje sees vi i Oslo.

Ha det godt og hils dine. Skal hilse.

Hjerteligst

Jeg skal antakelig ha ferie fra 16. juli og reiser da nordover. Hadde stor lyst til for en gangs skyld å besøke arkivdagen, som jo blir i Helsingfors - antakelig 7. august. Kommer du dit? Det kunne ha vært hyggelig.

UNIVERSITETSFORLAGET

FORLAG FOR UNIVERSITETET I BERGEN OG UNIVERSITETET I OSLO

Riksarkivar Alf Kiil
Statsarkivet
Høgskoleveien
Trondheim

UNIVERSITETSENTRET
POSTBOKS 307 BLINDERN
OSLO 3, NORGE
TLF. 46 68 80, TELEX 1906
BANKGIRO 425 208/163
POSTGIRO: NORGE 155 28
DANMARK 149 54, SVERIGE 4337
POSTSCHECK HAMBURG 400 181
TELEGRAMADR. UNIVERSITYPRESS

Vår ref. 2026/67/KO/gs Dato 14. august 1967

Alf Kiil: Arkivkunnskap I Statsarkiva

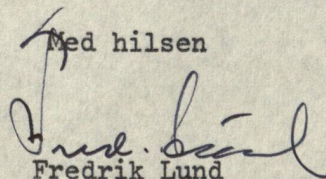
Nevnte manuskript har vært til beregning i forlaget, og vi har fått be-
kreftelse fra Norges almenvitenskapelige forskningsråd at det vil bli
bevilget trykningstilskott. I brev fra Lars Reinton i Landslaget for
Bygde- og Byhistorie av 30. mars d. å. sies det imidlertid at det manu-
skript vi har, ikke er det endelige. Han sier der at De har et eget eksem-
plar som De finpusser og som skal være det endelige tryklare manuskript.
Da vi gjerne vil komme i gang med trykkingen av denne boka så fort som mu-
lig, ber vi om at De oversender det endelige manuskript snarest.

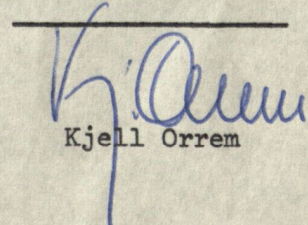
Vi vil gjerne med det samme også komme med et trykkteknisk spørsmål. Vi
ser det som en avgjort fordel at fotnoter nummereres fortløpende innenfor
hvert kapittel og plasseres bak i boka. Vi vil da gjerne spørre om De har
noe imot at dette også blir gjort for denne boks vedkommende.

- ./.
  - ./.
- Vedlagt følger forfatterskjema som vi ber Dem fylle ut og returnere oss,
og et korrekturskjema De forhåpentligvis vil ha nytte av.

Med dette håper vi snart å høre fra Dem.

Med hilsen

Fredrik Lund
sjefredaktør

Kjell Orrem

Universitetsforlaget

Blindern,

OBSO 3.

Deres ref. 2026/67 KO/gS. Deres brev 14. august 1967

Alf Kill : Arkivkunnskap I Statsarkiva.

Det er riktig nok at jeg har et manuskript med visse tilføyelser og rettelser , men da dr. Lars Reinton i en del merknader viser til det manuskriptet som han har hatt, og som nå er oversendt Dem , må jeg be om å få også dette manuskriptet tilbake til retting. Jeg skal da , så snart som råd er , sende Dem det endelige manuskript i trykkferdig stand.

Hvis Arkivkunnskap I hadde vært en bok som var beregnet på å leses i sammenheng , ville jeg ikke ha satt meg imot at fotnotene ble samlet bak. Men det er først og fremst et oppslagsverk , og derfor må fotnotene stå på den side hvor de hører hjemme. Jeg er klar over at det vanskeliggjør trykkingen , men bokens verdi vil bli så sterkt forringet som oppslagsbøk hvis notene settes bak, at jeg må insistere på at manuskriptet blir fulgt i dette tilfelle. Den økonomiske side av saken har jeg ikke hatt noen befatning med, men redaktøren dr. Reinton har i brev til meg nylig gitt uttrykk for at han har samme syn på denne saken.

Forfatterskjemaet skå bli oversendt Dem om et par dager i utfylt stand.

Trondheim 17. august 1967

Med hilsen

kladd

UNIVERSITETSFORLAGET

FORLAG FOR UNIVERSITETET I BERGEN OG UNIVERSITETET I OSLO

UNIVERSITETSENTRET
POSTBOKS 307, BLINDERN
TLF. 46 68 80 - TELEX: 1906
BANKGIRO NR. 252869/256
POSTGIRO NORSK NR. 15528
POSTGIRO DANSK NR. 14954
POSTGIRO SVENSK NR. 4337
POSTSCHECK-KONTO NR. 400 181
TELEGRAMADR.: UNIVERSITYPRESS

Dato

Forlaget trenger så fullstendige opplysninger som mulig om Deres bok og bakgrunnen for den. Vi ber Dem derfor vennligst fylle ut dette skjemaet, som er laget slik at det kan dekke alle typer publikasjoner som gis ut på forlaget. De behøver naturligvis bare fylle ut de punkter De selv mener vil hjelpe oss i vårt arbeid.

Med vennlig hilsen
UNIVERSITETSFORLAGET

Bokas tittel Arkivkunnskap I Statsarkiva	
Forfatter Alf Kiil	Fødselsår og fødested 1906 i Målselv.
Adresse Høgskoleveien 12, Trondheim.	Utdanning Språklig-historisk embetsesamen med historie som hovedfag.
Tittel/yrke statsarkivar	
Nåværende stilling statsarkivar i Trondheim.	Studieopphold og reiser i utlandet
Tidligere stillinger, av betydning for salgsarbeid med boka	Hvilke land har De holdt foredrag i?

Nordlandshandelen i det 17. århundrede. Trykt for Fridtjof

Nansens fond. Svorkmo 1935. Bruns forlag 1940.

Gi en kort oversikt over hva boka handler om (Ca. 250 ord)

I fem korte innledningskapitler blir det gitt: 1. et summarisk utsyn over embetsverkets utvikling, 2. en generell omtale av embetsarkivene som resultat av kontorvirksomheten ved embedene, 3. en oversikt over statsarkivene og arkivadministrasjonen, 4. en kort redegjørelse for hvordan de blir ordnet og oppbevart der, og endelig 5. et utdrag av de gjeldende regler for arkivgranskernes bruk og behandling av arkivsaker og visse råd og vink til nybegynnere.

I kapitler av skiftende lengde blir så de enkelte kategorier av embeter og embetsarkiver behandlet i denne rekkefølge: de geistlige embeters arkiver og skolearkivene, de judisielle embeters arkiver, de administrative embeters arkiver og arkivene til andre embeter i statsforvaltningen og endelig de militære arkiver. Der blir gjort rede for hver enkelt embetsgruppes historiske utvikling, dens plass i statsapparatet og dens viktigste gjøremål. Videre blir der gitt fylldigst mulige opplysninger om de arkivsaker som er resultatet av embedets virksomhet med særlig henblikk på hva disse arkivsaker gir av historiske opplysninger. I teksten og i tallrike fotnoter blir der vist til de lovregler som er grunnlag for de enkelte embetsfunksjoner.

Arkivsakerne blir avlevert til statsarkivene og hvordan

Hvilken gruppe vender boka seg til? Om det er et nytt opplag, hvilke endringer er foretatt?

Den vender seg til alle dem som har bruk for arkivsakerne i statsarkivene: historikere, og da især lokalhistorikere, bygdebokforfattere, slektshistorikere osv. og også til alle dem som ber om statsarkivenes hjelp i velferdssaker. Men den er i kanskje enda høyere grad tenkt å være til hjelp for arkivfunksjonærene og dermed indirekte til nytte for alle dem som vender seg til statsarkivene.

Hva er grunnen til at boka er skrevet?

Landslaget for Bygde- og Byhistorie - formann dr. Lars Reinton - tok for flere år siden opp arbeidet med å få laget handbøker for lokalhistorikere, og denne bok er et resultat av dette initiativ.

Hvilke aktuelle emner har boka tilknytning til?

Hvilke yrkesgrupper og institusjoner utgjør hovedmarkedet?

~~Medlemmene av lokale historielag, bygdeboknemnder og ættehistorielag bør være interesserte. Alle vanlige bibliotek bør ha bruk for den.~~

Hvilke yrkesgrupper utgjør bemarkeder?

Vil det i de nærmeste årene bli holdt noen kongresser om dette emnet?

Når

Hvor

Kommer De selv til å delta?

I hvilke foreninger eller organisasjoner kan medlemmene tenkes å interessere seg for boka?

Medlemmene av lokale historielag, bygdeboknemnder og ætthistorielag bør være interesserte.

Er De medlem?

Ja/Nei

Ja/Nei

Ja/Nei

Ja/Nei

Hvilke biblioteker trenger boka?

Alle vanlige bibliotek bør ha bruk for den.

Kjenner De noen bokhandel som kan tenkes å ville arbeide spesielt med Deres bok?

Kjenner De noen anmeldere som De tror vil anbefale boka?

Trondheim, Dato

Underskrift

Fylles ut av forlaget

Hovedgruppe

Delopplag

Format

Sidetall

Illustrasjoner

Omslag

Pris

Utgivelsesdato

Bokmelding utarbeidet

Trondheim 4. september 1967.

Norges almenvitenskapelige forskningsråd,
Wergelandsveien 15,
Oslo 1.

Dr. Lars Reinton har i brev 25. august 1967 meddelt meg at Forskningsrådet har bevilget kr. 8000,- som en påskjønning til undertegnede , og at nettobeløpet vil bli utbetalt etter at skatt er trukket.

Idet jeg takker for bevilgningen , sender jeg vedlagt mitt skattekort. Så vidt jeg forstod herr Reinton kunne pengene utbetales straks , men om det ikke er tilfelle , kan skattekortet godt bli liggende hos Dem til pengene blir utbetalt.

Erødigst

Alf Kiil

adresse :
Høgskoleveien 12,
Trondheim.

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 25/8 67.
GYLDENLØVESGT. 22B

Herr statsarkivar Alf Kiil,
Trondheim.

Kjære Kiil.

om "Arkivkinnslags I"

Eg har i dag motteke brev frå NAVF med dette innhaldet:
"Rådet viser til søknaden Dykkar ~~xi~~ om pengetilskot frå rådet. Rådet har stilt til rådvelde midlar for utgjeving av verket, som er nemnt ovanfor, på Universitetsforlaget. Opplag, utstyr og andre vilkår kan De dröfte med forlaget, som ber om godkjenning frå rådet der dette er naudsynt.

Rådet har löyvt kr. 8000,- som ei påskjöning til statsarkivar Alf Kiil. Vi ber om at talongen til skattekortet hans blir sendt rådet. Summen, fråtrekt skatt, blir utbetalt over postgiro."

Rådet har då, som De ser, også reagert positivt på min søknad om kr. 8000 som påskjöning for Dykkar arbeid. Eg torde ikkje ta sterkare i, men etter det De har sagt, vil De kanskje setja pris på å få dette òg. Det hadde vel hövt at De hadde fått dette utbetalt når alt var ferdig. - Så den andre sida kan det kanskje vera ein stimulans ~~å~~ å få dette utbetalt no med det same. Når De sender inn talongen av skattekortet Dykkar, vil De altså få pengane utbetalt.

Så vonar eg det går raskt med finpussinga av manuskriptet, og med litteraturlista, så det heile kan gå i trykken snart.

Med venleg helsing

Carsten Reinton

UNIVERSITETSFORLAGET

FORLAG FOR UNIVERSITETET I BERGEN OG UNIVERSITETET I OSLO

Riksarkivar Alf Kiil
Statsarkivet
Høgskoleveien
Trondheim

UNIVERSITETSSENTRET
POSTBOKS 307 BLINDERN
OSLO 3, NORGE
TLF. 46 68 80, TELEX 1906
BANKGIRO 425 208/163
POSTGIRO: NORGE 155 28
DANMARK 149 54, SVERIGE 4337
POSTSCHECK HAMBURG 400 181
TELEGRAMADR. UNIVERSITYPRESS

Vår ref. KO/1r/2139/67 Dato 21. september 1967

Alf Kiil: Arkivkunnskap I Statsarkiva

- ./.. Vedlagt følger etter Deres ønske vårt eksemplar av nevnte manuskript. Vi har benyttet dette til å innhente anbud fra trykkerier og håper nå at De kan foreta de nødvendige endringer forholdsvis raskt slik at vi snarest kan komme i gang med trykkingen.

Med hilsen

Kjell Orrem
forlagsredaktør

Trondheim , 25. november 1967.

Kjære Eken !

Kan du være snill å kikke litt på vedlagte liste og sørge for at den blir komplettert med viktige verker som måtte mangle. Det gjelder især verker om arkiver og arkivkunnskap. Vi er dessverre dårlig utstyrt med slike , og de to tyske bøkene som jeg har ført opp, er vel heller gamle. Blix viste meg en gang i Riksarkivet en engelsk (amerikansk?) bok , som han anbefalte meg å studere - noe jeg visstnok ikke gjorde.

Jeg har føresatt meg å sendeinn manuskriptet i løpet av kommende uke , så jeg vil være takknemlig hvis jeg får svar snarest mulig. Unnskyld at jeg skaffer deg og mulig andre ekstra bry, men det er ikke lett å sitte langt fra kildene og lage noe som ikke er altfor mangelfullt.

Med hjertelig hilsen

A. K.

Universitetsforlaget,
Postboks 307, Blindern,
Oslo 3.

Deres ref. 2026/67/KO/gs. Deres brev 14. august 1967.
" " 2139/67/KO/lr. " " 21. sept. 1967.

Alf Kiil: Arkivkunnskap I Statsarkiva

Vedlagt følger forfatterskjema, som jeg har fylt ut etter beste skjønn. Jeg beklager at det er blitt forlagt og derfor ikke kommer Dem i hende før nå.

Manuskriptet er i dag sendt til formannen i Landslaget for Bygde- og Byhistorie, dr. Lars Reinton. Alle data er kontrollert, og jeg tror at korrekturlesningen ikke skal behöve å ta særlig lang tid. Jeg går ut fra at dr. Reinton sender Dem manuskriptet en av de første dagene.

Trondheim , 12. desember 1967.

Universitetsforlaget,
Universitetssentret - Blindern,
Oslo 3.

Alf Kiil : Arkivkunnskap I. Statsarkiva.

Vedlagt sender jeg tilbake korrektur B B - 16 B og manus s.
62 - 135.

Når det gjelder de typene som er brukt til overskriftene, må
det markeres en forskjell i tre størrelser - slik at hovedkapit-
lene : i vedlagte korrektur : Prost, Biskop, Stiftsdireksjon,
Stiftsskrivar - Kyrkjeverje, Skoledirektør & Skole, Forlikråd,
Sorenskrivar - kanskje kunne settes med noe større typer enn de
som er brukt. Overskriftene i visse underavsnitt : i vedlagte
korrektur : Domkapitel (5 B) og Bispedømmeråd (5B) må så settes
med større typer enn nå f. eks med samme typer som hovedoverskrif-
tene nå er satt med. I så fall beholdes typene for : Dei høgre
skolane (8B) og Lærarskolane (9B), likens: Rettargang (11 B).

Jeg tror også at undertitlene : Forhørsrett og Meddomsrett (14 B)
Verjemålsrett og Heradsrett (15 B) helst burde settes med typer
som skilte dem ut fra Rettargang og f. eks. detx etterfølgende :
Saklister (15 B). De minste, kursiverte overskriftene pas-
ser bra, bortsett fra for Domkapitel og Bispedømmeråd og Stifts-
skrivar - Kyrkjeverje. De vil ellers av Innholdslisten se hva
som er tenkt som hovedavsnitt og mer markerte underavsnitt.

Trondheim 21. mars 1968.

Med hilsen

Jeg går ut fra at hovedkapitlenes overskrifter rykkes ut midt på
linjen.

Universitetsforlaget,
Universitetssentret - Blindern ,
Oslo 3.

Alf Kiil : Arkivkunnskap I. Statsarkiva.

Vedlagt sender jeg tilbake korrektur 1 b - 22 b og et korrekturark til fotnoter til 17 b - 21 b - og manuskriptet side 136 - 228.

Korrekturen ble litt forsinket på grunn av at jeg var bortreist en ukes tid.

Hvis det er mulig , ville jeg gjerne ha gjort fra meg korrekturarbeidet før ferien , det vil si før 29. juni . Hvis ikke , er jeg redd for at det blir en stans i arbeidet på 1½ måned.

Trondheim 14. mai 1968

Med hilsen

Universitetsforlaget,
Universitetsessentret - Blindern,
Oslo 3.

Alf Kiil : Arkivkunnskap I. Statsarkiva.

I brev 14. mai bad jeg om at det om mulig måtte bli gjort fortgang med trykkingen av ovennevnte manuskript , slik at vi kunne unngå en lengere stans i korrekturlesningen. Jeg nevnte da at jeg gjerne så at dette arbeidet kunne bli ferdig til 29. juni.

Dessverre er situasjonen blitt adskillig vanskeligere enn den var da jeg skrev dette. Eilert Björkvik , som har laget saklisten, og som derfor også må foreta de nødvendige rettelser og tillegg og tilføring av ~~ikke~~ sidetall , er blitt innkalt til et års militærtjeneste fra begynnelsen av juli måned. Før han begynner tjenesten , skal han ha 14 dagers ferie. Hvis ikke setting og om-
brekking kan være ferdig i begynnelsen av juni , risikerer vi at trykkingen går helt i stå.

Jeg vil derfor, så inntrengende jeg kan, be om at det blir gjort fortgang med settingen , og med den hjelp jeg nå har, kan jeg lo-
ge at korrekturlesningen skal ekspederes på endå kortere tid enn vi til nå har brukt.

Trondheim den 28. mai 1968.

Med hilsen

Trondheim 22. august 1968.

Universitetsforlaget
Redaksjonsavdelingen
Niels Juels gate 16,
Oslo 2 .

Alf Kiil : Arkivkunnskap I Statsarkiva.

Vedlagt følger ombrekkingskorrektur (2. korr.). Samtidig sendes innholdsliste med tilføyete sidetall.

Korrekturarkene kom dessverre etter at ferien var begynt. Derfor tok det så pass lang tid før den kunne sendes tilbake.

Eilert Björkvik, som lager saktægistret, gjør for tiden militærtjeneste, men jeg skal sende ham ~~gjennom~~ et eksemplar av korrekturarkene, og håper at han får anledning til å gjøre listen ferdig på kort tid.

Jeg savner korrektur av forordene og ombrekkingskorrektur for Litteraturlisten.

Siden det er kommet til så mange nye feil i forbindelse med rettingen, må jeg be om å få ny korrektur, til forholdet er blitt tilfredsstillende. Ved de to første korrekturarkene har jeg gjennomgått hele teksten. Men for ettertiden vil jeg kunne innskrenke meg til å lese korrektur av de linjer hvor der har vært feil, så korrekturen kan fra nå av gjøres meget raskt.

I vedlagte korrektur må jeg især gjøre oppmerksom på visse overskrifter i underkapitler. I vedlagte fortegnelse over : Innhold vil De se hva som er hovedkapitler. Stiftsskrivar - Kyrkjevevje side 68 var egentlig tenkt som hovedkapittel, men for ikke å måtte forandre sidetallene, har jeg funnet å kunne la det gå inn under Stiftsdireksjon, likevel med noe større typer enn de som er brukt.

De øvrige rettelser gjelder især : Sorenskrivar: som er hovedkapittel og omfatter sidene 76 - 112. Det har ^{fem} underkapitler: Embete. Rettargang. Tinglysing. ~~og~~ Skifte og Auksjon, som

må settes med mindre typer enn : Sorenskrivar , men med større typer enn f. eks.: Heradsret (s. 89). Dette bør vel også få konsekvenser for overskriftene på de enkelte sidene !

Det er mulig at de underkapitlene som har fått noe større typer , bør markeres i: Innholds- listen med kursiv eller speerret. Jeg har antydnet det ved blyantstreker under vedkommende ord.

Med hilsen

Alf Kiil

Vedlagt følger også 1. korrektur. Første del av denne har De fått tilsendt tidligere.

Trondheim 22. oktober 1968.

Kjære Björkvik !

Takk for brevet 5. oktober. I dag går sakregistret til forlaget , sammen med et lite etterord på en knapp side , som jeg syntes jeg måtte skrive - en forklaring ^{om} at boken bare omfattet de arkivene som fantes i statsarkivene , mens arkiver som ikke var avlevert , som f. eks. lensmannsarkivene og andre , ikke var tatt med , og at enkelte arkivsaker som virkelig var i statsarkivene, også var utelatt , som f. eks. folketellingene , privatarkiver m.v. Jeg fikk derved med opplysninger om de folketellingene som er her - som jeg hadde glemt å ta med i en fotnote, og jeg har vist til vedkommende side (side 320 i boken, hvor jeg synes det bør stå) i sakregistret. Likeså ble det et nytt sidetall~~x~~ ved lensmannsarkiver.

De hadde ikke satt forfatternavn ved sakregistret , og jeg tillot meg da å sette navnet , men uten noen tittel. Det passer vel kanskje best i denne forbindelse.

Jeg synes listen ser bra ut , og jeg tror de ordene er kommet med som bør stå der. Et par steder strøk jeg en henvisning, når beslektede henvisningsord stod på samme side , så vidt jeg husker f. eks. ved statsadvokat og stiftsloverrett , som bare var på en side. Det kan nok hende at enkelte andre henvisninger kunne ha vært sløyfet, men jeg fant ingen grunn til å gjøre det . Jeg tror ikke det skader om de blir stående. Fru Haugseth har gjennomgått registret og konferert det med korrekturen , og hun fant ikke mange feil.

Vi har svært mye å gjøre her - noen erstatning for Myrmo og Dem har vi jo strengt tatt ikke fått, og det merkes jo først og fremst når det gjelder posten. Men det får da gå - og damene , først og fremst Myrmos etterfølger , hjelper meg jo. Deres lønn hadde jeg tenkt å bruke til biblioteksarbeid , men ingen av damene på de tre bibliotekene - Videnskapsselsk. , Lærerhøgskolen og Folke-

biblioteket var interesserte i ekstraarbeid. Så måtte jeg bite i det sure eplet og avvertere etter ordningshjelp , og da meldte det seg jo både pensjonister og andre, især hjemmeværende husmødre. En fru lektor Hoel sitter nå flere timer om dagen , for- og ettermiddag, på skrivemaskinrommet og registrerer litteratur fra 5. magasin , og to studenter av året holder på i ordningsrommene i 2. og 4 mag. Jeg skal nå skrive og be om å få bruke den bevilgede lønn for arkivar II fram til 1. juli 1968 , for før den tid er De vel neppe tilbake.

Nå med posten i dag kom endelig første del av 3. korrektur - foreløpig 47 sider. Jeg skal gå løs på den med en gang , og så får jeg håpe at jeg snart kan være ferdig med boken.

Jeg kan hilse fra alle på statsarkivet - jeg tror de er i bra form alle sammen. Her er rusket vær i dag , men vi håper bare at det må komme mye mer regn.

Med vennlig hilsen

Med hensyn til bruk av opplysninger fra handboka , gjør De det etter beste skjønn - det spiller ingen rolle for meg hvordan De bruker dem.

Gardermoen, 5.oktober 1968.

Kjære statsarkivar Kiil!

I særskilt pakke sender jeg mandag tilbake manuskript og sakregister. Arbeidet med sakregistret tok litt lenger tid enn jeg hadde regnet med - dels fordi det ble mindre anledning til å holde på med det i arbeidstiden og dels fordi det viste seg å være et ganske tidkrevende arbeid.

Nå håper jeg at resultatet er brukbart. Selv blir jeg mindre tilfreds dess mer jeg arbeider med det - blant annet har jeg en følelse av at det er blitt i meste laget av henvisninger til arkivsakene, mens det er mindre av henvisninger til saker det finnes opplysninger om i arkivsakene.

Det er mulig at det finnes en god del unødvendige stikkord og henvisninger i registret. Noe har jeg forsøkt å rydde ut, men det er også kommet til en del. Noen store problemer har jeg ikke hatt. Det jeg ikke har tatt standpunkt til er faktisk bare MS s. 194 om hvorvidt det skal henvises til de sakene som kom for politirett, og MS s. 208 hvor spørsmålet er om det skal henvises til noe i l. avsnitt.

Videre har jeg henvist til både lagttingsarkiv (MS 211) og lagmannsarkiv (MS 212), men jeg er ikke helt klar over om det er noen egentlig forskjell på disse betegnelsene.

Dette er faktisk alt jeg har satt spørsmålstejn ved, og jeg ber om at ^{De foretar} de tilføyelser og forandringer De anser for

nödvändige.

Jeg har lest en rask korrektur på det registret jeg har renskrevet, men jeg har ikke kontrollert hver eneste sidehenvisning mot manuskriptet. Det skulle vel helst vært gjort, men jeg fant det best å få registret sendt så snart råd var for å unngå forsinkelse med trykkingen. Om det er tid, kan vel en av damene kontrollere. Ellers hører jeg gjerne fra Dem om det er noe De er uenig i.

Livet her på Gardermoen går sin vante gang. Jeg er kommet over i Intendanturbataljonen for godt, og det ser da ut til at jeg skal få et noenlunde brukbart arbeid - blant annet vil jeg få en god del med rulleføring å gjøre, da jeg skal assistere både rulleførere for befal og for menige, og ellers litt med arkivering, så jeg vil da få litt utbytte av tiden her. Foreløpig blir det ikke så jeg søker om overføring til Trondheim.

Fra skattefogden mottok jeg for en stund siden en pen sum penger - særlig etter militære forhold, så nå er her ingen grunn til klage. Det eneste måtte da være at höstkulden nå har begynt å melde seg, men dagene er likevel fine.

En av de første helgene har jeg tenkt meg en tur til Trøndelag, men om det blir anledning til å besøke arkivet vet jeg ikke. Jeg ber om at alle i arkivet blir hilset.

Med vennlig hilsen

Merk ny adresse:
Postboks 7,
2062 Gardermoen lufthavn.

Eivind Björnsen

Trondheim 22. oktober 1968.

Universitetsforlaget
Redaksjonsavdelingen
Niels Juels gate 16
Oslo 2.

Alf Kiil : Arkivkunnskap I Statsarkiva.

Vedlagt følger : Sakregister ved Eilert Björkvik.

Samtidig sender jeg et etterord, som jeg går ut fra kan komme på side 230 i boken. Det gir forklaring på visse sider ved den, som ellers kan bli gjenstand for kritikk , og samtidig får jeg med en liten opplysning~~er~~ om folketellingslistene i statsarkivene, som jeg dessverre ikke har nevnt i teksten ellers. Etterordet skulle ikke bli på en full side , og det bør stå på side 230.

Når jeg får neste korrektur , skal den bli ekspedert herfra i løpet av et par dager. Jeg håper at jeg snart kan få korektur på hele boken , inklusive forord , etterord, littera urliste og sakregister.

Med hilsen

Alf Kiil

tall
Understrekte ~~xxx~~ i saklisten bør vel settes med kursiv eller sperret.

E t t e r o r d .

I denne handboka er tatt med dei lokalarkiva som utgjör hovudmassen av det tilfanget som no er i statsarkiva. Embete, ombod og institusjonar som ikkje er representerte i statsarkiva, er derfor ikkje komne med her. Når det såleis ikkje er eit eige kapittel om lensmann og lensmannsarkiv, er grunnen den at lensmannsarkiva ikkje er avleverte til statsarkiva, og det kan vere uvisst om dei blir det i framtida.

Ei utgreiing om visse andre arkivsaker som nok fins i statsarkiva, har også falle utanfor ramma for dette arbeidet. Det gjeld t. d. folketeljingslistene. Manntal og folketeljingslister vart i eldre tid sendte inn til dei sentrale styremaktene og vart liggande i arkiva deira, som no er i Riksarkivet. Grundige opplysningar om dei må derfor komme i handboka om Riksarkivet.

Likevel bör det vel nemnas at folketeljingslistene 1875, 1900, 1920 og 1946 er i statsarkiva. Publikum har förebels ikkje tilgjenge til dei to sist nemnde listene. Kopiar av folketeljingslistene 1801 og av manntalslistene frå 1660-åra og 1701 fins i somme statsarkiv, og med tida vil vel alle stats-
utanfor
arkiv ~~XXXXXX~~ Oslo skaffe seg fullstendige kopiar av dei eldste listene.

I statsarkiva er dessutan privatarkiv av ymse slag og lokalia- og personaliasamlingar, private oppteikningar, ætte-
tavler og andre genealogiske samlingar, utdrag av arkivalia
m.v.

Til slutt bör det vel seias at denne boka ikkje kan erstatte ein katalog. Det er bare reint generelt gjort greie for kor

langt attover i tida dei ulike arkivseriane rekk. Opplysningar om bortkomne arkivsaker, om lakuner i arkivrekkeane osv. har det ikkje vore høve til å gi. Heller ikkje kunne ein komme inn på alle dei mange jurisdiksjonsendringar som har vore sette i verk. Alle slike opplysningar bør komme i særskilde oversiktskatalogar.

Trojndheim 23. oktober 1968.

Universitetsforlaget
Redaksjonsavdelingen
Niels Juels gt. 16,
Oslo 2.

Alf Kiik : Arkivkunnskap I Statsarkiva.

Vedlagt følger 3. korrektur side 9 - 87. 2. korr. sendes tilbake.

Da jeg bad om å få justert overskriftene i kapitlet om Soren-skriveren side 76 - 112 , regnet jeg ikke med at kunne være nødvendig å forandre fotnotene , og at ombrekking av teksten ville strekke seg over så mange sider. Som det nå er blitt , må jeg be om å få returnert Sakregistret , da det vil føre med seg at en rekke av sidetallene må forandres. Det skal ikke ta lang tid å få rettet dem. Det samme gjelder også Innhaldslisten , hvor også en del sidetall må rettes.

Jeg går ut fra at jeg får en 4. korrektur. Den vil bli returnert omgående.

Med hilsen

Alf Kiik

Trondheim 2. november 1968.

Universitetsforlaget,
Redaksjonsavdelingen,
NilksJuels gate 16,
Oslo 2.

Alf Kiik : Arkivkunnskap I Statsarkiva.

Vedlagt følger 3. korrektur side 98 - 229 og 2. korrektur side 230 - 235. Henholdsvis 2. og 1. korr. av samme sider returneres.

Etter ønske sendes vedlagt manuskriptet til : Etterord - som jeg gjerne vil ha inn på side 230.

Som jeg før har nevnt , må jeg ha en fjerde korrektur. Jeg skal i mellomtiden lese igjennom den siste korrekturen , for det kan vel tenkes at linjer kan være byttet om under de mange ombrekkinger. Et par ting må jeg nevne særskilt :

s. 90 l. 17 nedenfra : Utelatelsestegn. Hvis trykkeriet ikke kan sette det tegnet som er satt i korrekturen , må De heller sløyfe kolono, gtegnnet og sette punktum.

s. 137 l. 4 ovenfra : stungen . Hvis trykkeriet ikke har denne bokstaven , må ordet skrives uten aksent og anførselstegn og med vanlig d : altså : orskurd.

Når notene står på feil side , er det i 2. korr. rettet ved at noten er flyttet over til den andre siden , mens den teksten som flyttet til har henvisningen er ~~satt på~~ den motsatte side. Hvis det i enkelte tilfelle er vanskelig å få samsvar mellom henvisning i tekst og fotnote , må De heller gjøre, som De har gjort med note 50 på s. 181-182 - dele noten.

Det er ofte små "rusk" ved fotnotene. Jeg har ikke rettet dem i senere korrektur , da en fagmann forteller meg at det skyldes bruk av gammelt og slitt materiell.

Med hilsen

ARKIVKUNNSKAP

Alf Kiil

ARKIVKUNNSKAP

Statsarkiva

Utarbeidd etter oppdrag frå

LANDSLAGET FOR
BYGDE- OG BYHISTORIE

UNIVERSITETSFORLAGET

(3)

© NORGES ALMENVITENSKAPELIGE FORSKINGSRÅD

Trykt i
Reidar Stav Johanssen trykkeri,
Kristiansand S.

(4)

Forord

Denne boka er nr. 3 i rekkja av hjelpe-, handbøker og kjeldeskrifter som Landslaget for Bygde- og Byhistorie gjev ut. Nr. 1 kom i 1965, «Kalender for historie og ættegransking» av Olav Heskestad, nr. 2 i 1967, kjeldeskriftet: «41 Questioner Hornquæget betreffende og 33 Spørgsmaal Faareavlen angaaende», Christiania 1811, av kaptein L. G. Heramb, baa på Universitetsforlaget. Det er vår von at vi snart skal kunne setja igang arbeidet med «Arkivkunnskap II. Riksarkivet».

Statsarkivar Alf Kiiil, Trondheim, har lagt ned eit stort og grundig arbeid i dette verket. Landslaget for Bygde- og Byhistorie takkar han hjarteleg for denne innsatsen og for godt samarbeid heile tida. Vi takkar og Arkivverket som gav han høve til å ta fatt på denne store oppgåva. Underskrivne har vore medredaktør og konsulent. Manuskriptet har vore sendt ikring til statsarkiva og til Riksarkivet til merknader. Etter alt å døme blir verket til like stor nytte for arkiva som for den historiske granskinga.

Til slutt vil vi takke Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd for noko tilskot til utarbeidinga og for løyvinga til trykkinga og utgjevinga, og Universitetsforlaget for godt samarbeid.

Oslo 1968.

LANDSLAGET FOR BYGDE- OG BYHISTORIE

Lars Reinton.

«Arkivkunnskap I Statsarkiva» er tenkt å skulle gi arkivgranskarar ei innføring i norsk administrasjonshistorie, kjennskap til embetsverket og dei ulike embetsfunksjonane – med tilvisingar til dei lovføresegnene som er grunnlaget for dei – og ei orientering om arkivsakene, med særlig omsyn til kva dei inneheld av tilfang for historisk gransking og til praktisk-judisielt bruk. Eg vonar at boka dermed òg kan bli ei tenlig oppslagsbok for arkivtenestemenn og såleis indirekte til hjelp for dei som vender seg til statsarkiva.

Eg takkar redaktøren dr. Lars Reinton og kollegaer i Riksarkivet og statsarkiva. Dei har lese gjennom manuskriptet og komme med råd og merknader. Eg takker også medarbeidarane mine i Statsarkivet i Trondheim, som har hjulpt meg under reinskrivinga av manuskriptet og med kontroll av data, korrektur med vidare.

Trondheim 1968

Alf Kiiil

INNHALD

EMBETSVERK	9
Embete — ordbruk i eldre tid 9. Maktdeling, reformasjon og einvelde 9. Kyrkje og skole 10. Sivil administrasjon 10. Rettsstell 11. Militærstell 12. «Øvrighet» og embetsstand 12. Statsadministrasjonen i nyare tid 12.	
EMBETSARKIV	14
Arkiv og samlingar 14. Føremål med arkiv 14. Designasjon og arkivordning 15. Journal og journalsaker 16. Kopibok 17. Autorisasjon 18. Papir, blekk og format 19. Vanstell og kassasjon 20. Eigedomsrett til offentlige arkivsaker 20.	
STATSARKIV	21
Stiftsamt- og amsarkiv som arkivdepot 21. Skiping av stifts- eller statsarkiv 22. Desentralisering 23. Arkivmasse og arkivbygningar 24.	
ARKIVORDNING	26
Avlevering frå embeta 26. Oppstilling i statsarkiva 26. Ordning, katalogisering og registrering 27. Tilsyn med arkivsakene 29.	
ARKIVGRANSKING	31
Tilfang i statsarkiva 31. Lesesalsreglar — pålegg om å fare varlig med arkivsakene 31. Opplysningar i velferdssaker 32. Statsarkiva og publikum 33. Attestar, avskrifter og utlån 33. Innsamling av historisk tilfang 33. Skrifttyding 34. Kjeldetilvising 35. Kjennskap til saksangang og jurisdiksjonsendingar 35. Innsamlingsarbeidet — notat eller avskrift 36. Ymse praktiske råd 36.	
PREST	38
Embete 38. Kyrkjebøker 38. Dublikatkyrkjebøker (klokkarbøker) 40. Avlevering 40. Kyrkjebokføring i eldre tid 41. Dåp 42. Introduksjon 43. Konfirmasjon 44. Truloving og vigsel 44. Gravfesting 45. Skriftemål og altergang 46. Soknebod 46. Kyrkjetukt 46. Andre notat 47. Kyrkjebokskjema 47. Kyrkjebøker ved institusjonar og sjømannskyrkjer 49. Dissentarsamfund og bøkene deira 49. Kallsbøker 50. Andre arkivsaker — skole- og fattigprotokollar m. v. 51.	
PROST	53
Embete 53. Visitas 54. Prosterett 54. Skifterett 55. Skolestell 55. Prostearkiva 56.	
BISKOP	58
Embete og embetsplikter 58. Dei gamle arkivsakene 59. Kopibøker og brevskifte 59. Skole og fattigstell 60. Visitas m. v. 61. Journalsaker og andre pakkesaker — meldingar, løyvebrev m. v. 61. Domkapitla 63. Bispedømmeråd 64.	
STIFTS DIREKSJON	65
Stiftamtman og biskop, kontorpraksis og arkivering av sakene 65. Saker under stiftsdireksjonen 66. Kapitelstakstar 67. Stiftsdireksjonen som mellominstans 67. Stiftsskrivar — Kyrkjeverje 68.	
SKOLEDIREKTØR	70
SKOLE	71
Dei høgre skolane 71. Lærarskolane 73.	
FORLIKSRÅD	74
SORENSKRIVAR	76
Embete 76. Rettargang 77. Tingbøker og ekstraretsprotokollar 78. Tinget 79. Opplesing av dokument 79. Offentlige saker — straffesaker 80. Sivile (private) saker 82. Astadsaker 82. Skyldsetting og skylddeling 82. Utskifting og kart 84. Ekstraretsprotokollar 85. Protokollasjon 86. Lagdag 86. Domnbøker 87. Forhørsrett og meddomsrett 1890 — 1927 87. Verjemålsrett 88. Heradsrett 89. Saklister 89. Saksdokument og akter 90.	
Tinglysing 92. Pantebøker og panteregister eller grunnbøker 94. Heimelsdokument, kjøpekontraktar, bygselbrev og husmannskontraktar 93. Realregister 94. Personalgards- og bruksnummer 97. Firmaregister og handelsregister 98.	
Skifte 100. Arv og skifte 100. Skifteprotokollar 103. Skiftevedlegg 107. Skiftedesignasjonar m. v. 106. Dødsmelding 108. Overformyndarstyre 109. Verjeråd- saker 110.	
Auksjon 111.	
NOTARIUS PUBLICUS	113
BYFUT OG BYSKRIVAR	115
Byfut- og byskrivarembeta 115. Byfuten som dommar og magistrat 116. Forlikskommisjon, prosterett og gjeldskommisjonar 117. Tinglysing 118. Firmaregister og handelsregister 119. Skifte 119. Tvangsfullføring 119. Namsrett 120. Priserett 121.	

777777778
 781 781
 784 455 458
 788
 791 791
 792
 799 799
 7107
 7110

MAGISTRAT OG RÅDSTUSKRIVAR	122
Råd — magistrat og rådstuskriver 122. Rådsturett og rådstuprotokollar 123. Politirett 126. Borgarvæpning og Borgarvæpningskrigsrett 126. Brannrett 127. Branntakst 127. Grunntakst og skattetakst 128. Skattemanntal og byrekneskapar 129. Innkvartering 129. Delinkvent-rekneskapar 130. Skifte og overformyndarstyre 130. Stortings- og kommuneval. Val av lagrettemenn 131. Kyrkje- og skoleinspeksjon 131. Fattigkommissjon 132. Hamnekommissjon 132. Reguleringskommissjon 132. Karantenekommissjon 132. Andre forvaltningsfunksjonar 133. Tilsyn med handel og handverk 134. Dei eligerte menn 135. «Byens bok» 135.	
LAGMANN	137
Embete 137. Domstolen 137. Tinglysing 139. Arkiva 139.	
STIFTSOVERRETT	140
Skiping, inndeling og jurisdiksjonsendingar 140. Straffesaker til lagmannsrett frå 1890. Ankesaker 142. Protokollar og pakkesaker 142. Tinglysing 142.	
LAGMANNSRETT	143
Juryloven 1887 143. Inndeling om omskiping av lagdømme 143. Reformar i sivilprosessen ved lovane frå 1915 144.	
FUT	146
Embete 146. Futerekneskapane 147. Jordeboksrettar, tiend og matrikkelskattar 147. Andre skattar 148. Kommunale og amtskommunale utgifter 149. Kassabok 150. Fonds- og andre rekneskapar 152. Rekneskapsbøker — kassajournalar m. v. 153. Restansar 154. Statseigedommar, almenningar, jordbøker og matrikkel 154. Politimakt og tvangsfullføring, etterlysing og pass 155. Tilsyn med handel, skyss m. v. 156. Handelsbrev og firmaregister 156. Militærstell 156. Kommunal saker 157. Brevskifte 157. Avskipping av embetet 157. Arkiva 158.	
SKATTEFUT	159
POLITIMEISTER	161
Politianordningane 161. Embetsplikter og oppgåver 162. Embetsområde 162. Journalar 163. Politikammerrett og bøtelegging 163. Melding om brotsverk 164. Justisprotokollar, domjournalar og domsakter 164. Bøteprotokollar 165. Arrest, etterlysing og visitasjon 165. Pass, framandkontroll 165. Emigrantprotokollar 166. Hotellbøker 167. Ymse tilsynsplikter 167. Borgarskap og handels- og handverksbrev 167. Arkivnøkkel 167.	
STATSADVOKAT	168
FENGSEL	169
Tukthus 169. Fengselsreformer 169. Arkiva 170.	
AMTMANN — FYLKESMANN	171
Lensherre, stiftamtman — amtmann 171. Instruksar 172. Brevskifte, tilrådingar og påteikningar 174. Amtmannen og mellominstans 174. Kopibøker 175. Journalar og pakkesaker 175. Meldingar (femårsmeldingar) 176. Tilsyn med embets- og tenestemenn, tilsetjing og suspensjon 177. Militærstell 177. Rettsstell 178. Løyvbrev og ekteskapsaker 180. Skifte 181. Farskaps- og tilskottssaker 181. Dissentarar 182. Stortingsval 182. Skogstell 183. Matrikkel, jordskifte 184. Kommunalforvaltning etter formannskapslovene 1837 — «generalutskrifter» 184. Amtsformannskap — fylkesting 185. Skattstell 185. Jordbruk — landbruksselskap 187. Fiske 187. Vegstell og skyss-stell 188. Anna samferdsel 189. Kyrkje og skole 190. Helsestell 190.	
STIFTAMTSTUE	193
AMTSKONDUKTØR	194
JORDSKIFTEVERK	196
Teigblanding, teigbyte, tunskipnad og sameige i eldre tid 196. Jordskifteloven 1821 197. Utskiftingsloven 1857 og reglar for jordskifte 198. Storskifte 199. Utskiftingsloven 1882 med visse endringar vedk. jordskifte og jordskifteloven 1950 200. Møtebok og andre arkivsaker 200.	
BERGAMT — BERGMEISTER	202
Bergamt og Oberbergamt 202. Bergmeister 203.	
TOLL	205
Tollavgifter og tolloppkrevjing i eldre tid 205. Tolletaten 206. Tollrekneskap og tollbøker 206. Skipsmåling, skipsmatrikkel, sjøpass m. v. 207. Tollarkiva 208.	
LOS	209
INNRULLERINGSSJEF — MØNSTRINGSSJEF	211
Lovgjeving om sjøinnrulleringa 211. Mønstringsstellet 212. Ruller 213.	
MILITÆRSTELL	215
Hærordningar 215. Militærarkiv 219. Sesjon og utskrivning 221. Ruller 223. Auditor 225. Festning — slaveri 227.	
LITTERATURLISTE	231
SAKREGISTER	233

Tei + de

*7 som
7180*

Eller

230

8

Universitetsforlaget

Redaksjonsavdelingen

Nils Juels gt. 16,

Oslo 2.

Vedlagt sendes tilbake ~~xxxx~~ den korrekt. til **Ettelside**
Forord og Innhold som De sendte 25. d. m.

Ved en misforståelse er en linje falt ut i Innhold , og jeg
er redd for at jeg må ha en korrektur til - hvå det ikke kan
garanteres at det ikke blir nye feil , og at linjen kommer på
rett plass. Det er ellers en god del "rusk" i Innholds-listen,
men det er det vel ikkenoe å gjøre med.

Om det er noen forbedring at forfatternavnet er satt med
versaler , må De avgjøre - jeg vet ikke. Det er et vanskelig
navn , med de to ii-er.

Jeg er takknemlig for at dr. Reintons forord nå er blitt
som det er.

Med vennlig hilsen

Gardermoen, den 17. januar 1969.

Kjære statsarkiver Kiil.

Jeg takker for tilsendt korrektur.

Sakregistret er gjennomgått, og jeg har funnet noen småting som burde rettes, og korrekturavtrykket er idag sendt til forlaget, sammen med brev som vedlagte gjenpart. Som De ser av gjenparten, har jeg også bemerket en del småting i selve arbeidet, derav var bruken av feil type i "Lærarskolane" det eneste som bør rettes. Både dårlige typer og blindsats på korrekturavtrykk behøver ikke komme fram ved den endelige trykkingen, men jeg syntes likevel jeg måtte anføre det. Ellers har jeg ikke rukket å se stort på annet enn sakregistret. Det jeg frykter for, men som det ikke ble tid til å kontrollere, var om allersidehenvisningene er ~~ret~~ riktige, men de stikkprøvene jeg tok stemte i alle fall. Jeg går også ut fra at De har fått foretatt en del kontroll.

Etterordet synes jeg var på sin plass, for nettopp lensmannsarkiv og folketellinger/mantall ville nok blitt etterlyst, og Reintons forord kunne vel ha blitt verre, selv om det nødvendige kunne ha vært sagt på adskillig færre linjer. Takken til Dem er i alle fall på sin plass.

Det eneste jeg synes kunne vært bedre rent typografisk, er utformingen av innholdslisten. Den er da blitt svært så sammenklemt, men det er kanskje ikke typestørrelser mellom den vanlige og petit.

Adresseavisen bragte en tåpelig artikkel om Sunndalsboka, og jeg fant å måtte reagere, selv om innlegget bar preg av at jeg var noe irritert. Likeså synes jeg Fladbys uttalelser noen dager senere var svært så uheldige, og hvis Sunndalsboka har vært forelagt NLI i manuskript til uttalelse, stiller uttalelsene jo ham i et nokså uheldig lys. Jeg tenkte en stund å skrive til ham, men jeg har slått det bort.

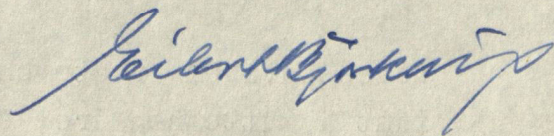

Skal en dømme etter alle innleggene i Ordet fritt, har artikkelen vakt ganske stor oppmerksomhet, og annet var vel heller ikke å vente slik den var oppslått. Jeg er ikke i tvil om at kilden har hatt ganske spesielle motiver, og jeg har ingen tro på at kilden har vært moralsk krenket. Jeg synes rett ut det er sårt at nettopp Sunndalsboka skulle henges ut på denne måten, all den tid der finnes bygdebøker som går langt mer rett på sak uten at noen reagerer. En annen sak er at disse skriviene nok reiser spørsmål av mer prinsipiell karakter - er arkivmateriale av relativt ny dato for lett tilgjengelige, og føres det for liten kontroll med hva som publiseres? Det er nok tilfelle hvor det var på sin plass med strengere regler for bruk av arkivsaker, men stort sett kjenner jo arkivpersonalet sitt publikum så noenlunde og vurderer spørsmålet om utlån med skjønn. Det kunne være fristende å skrive litt om de generelle og prinsipielle spørsmål som saken om Sunndalsboka reiser, men her er det jo ingenting av litteratur å støtte seg til, og så er det vel mest fornuftig å vente litt med det.

Nåja, dette ble noen spredte tanker på et pratende forlegningsrom hvor det ikke alltid er lett å samle tankene, særlig ikke med ørene fulle av stereofonisk popmusikk, men en venner seg da til litt av hvert. Jeg håper i alle fall at jeg har fått gjort det som var å gjøre med sakregistret, og så er det vel bare å vente på det ferdige produkt - jeg vil tro at handboka vil få et ganske stort publikum, om da forlaget satser litt på reklame. Sammenlignet med den utbredelse "Slekten" tydeligvis har fått, skulle mulighetene i så måte være gode.

Så ber jeg om at De hilser til arkivpersonalet.

Med vennlig hilsen

Gardermoen 17. januar 1969.

Universitetsforlaget,
Redaksjonsavdelingen,
Nils Juels gate 16,
Oslo 2.

Alf Kiil: Arkivkunnskap. Statsarkiva.

Vedlagt følger 2. eks. av 2. korrektur av saklisten (s. 237-247) med noen få rettinger utover det som er foretatt på det eksemplar som er sendt sammen med resten av korrekturen. Det viktigste er flytting av et ord (amtsformannskapsmøte) på s. 237 og stryking av 2 linjer på s. 242.

I tillegg vil en sette fingeren på enkelte småting i korrekturen for øvrig. På s. 73 er det brukt feil type i æ i Kapitteloverskriften Lærerskolane. Den typen som er brukt, er en œ. Dette bes rettet.

I følgende kapitteloverskrifter synes det å være en feil med en type (typen understreket):

- s. 68 Kyrkjeverge
- s. 88 Verjemålsrett
- s. 110 Auksjon

Ellers er det avtrykk etter blindsats på sidene 20, 43, 55, 57, 79, 84, 200, men det er mulig at dette ikke kommer frem ved den endelige trykking.

En ber imidlertid om at det blir sett på de tilfelle som her er nevnt

Med hilsen

Eilert Björkvik

Eilert Björkvik,
Postboks 7,
2062 Gardermoen lufthavn.

UNIVERSITETSFORLAGET

Redaksjonsavdelingen

Nils Juelsgt. 16

Oslo 2.

Til

Statsarkivar Alf Kiil

Høgskolevei 12

Oversendes uten følgeskriv

- til orientering
- etter avtale
- i henhold til Deres brev av .....
- i retur med takk for lånet
- til uttalelse
- vennligst ring meg 46 68 80 linje .....
- til orientering og retur
- kan beholdes
- konferanse ønskelig
- som rette vedkommende
- til anvisning/godkjenning
- til attestasjon

Trondheim

Bemerkninger

ARKIVKUNNSKAP

Ny korr:

Tittelsider - forord og Innhold
til kontroll og retur

dato

25.1.69

underskrift

Vennlig hilsen
Per-Kristian Rønne

Landslaget for Bygde- og Byhistorie

OSLO, 24. april 1969.
GYLDENLØVESGT. 22B'

Herr statsarkivar Alf Kiil,
Trondheim.

Kjære Alf Kiil.

Det hørde så godt at nett den dagen vi skulle ha styremøte i Landslaget, 22. d.m., låg dei første eksemplar av "Arkivkunnskap. Statsarkiva" ferdig! Eg kunne dele ut eit eksemplar til kvar av styremedlemene.

Eg skundar meg og sender mine og Landslagets gratulasjonar og beste takk for boka! Det er blitt ei fin og sterk og ei ytterst tiltalende bok. At innhaldet er i orden det veit eg frå før, og alt det ytre apparat har fått god form. Både Du og vi kan med full tillit sjå meldingane som etterkvart vil koma i møte. ~~med fullt~~ Det gledde meg særleg at vi fekk boka ut no føre 50-årsjubileet som vi skal ha i Landslaget neste år, då eg òg kjem til å gå av som formann etter 25 års tenest.

Altså, atter takk og tillykke!

Vennleg helsing

Lars Reinert

Trondheim , 25. april 1969.

Herr dr. Lars Reinton,
Oslo.

Kjære Lars Reinton.

Det var hyggelige nyheter å få - takk for dem og for vennlig brev. Jeg syntes det begynte å dra lenge ut før forlaget kunne få ferdig boka , så jeg hadde planer om å purre på det , men nå er den altså endelig ferdig. Og glad er jeg. Nå er jeg spent på å få se hvordan den tar seg ut.

Så var det disse ekstra eksemplarene , som vi , etter avtale, skulle få sende til dem som hadde hjulpet til med å se gjennom manuskriptet eller med korrektur m. v. Jeg har laget en liste over dem og vil være glad for om disse bøkene kunne sendes direkte til vedkommende. Mine egne eksemplarer får jeg vel med tid og stunder.

Med vennlig hilsen

P. s. Hvis noen av dem som er satt opp på listen , allerede har fått et eksemplar som medlemmer av Landslaget , kan de vel strykes. Kanskje da heller Björkvik, som har laget saklisten, kunne få mer enn ett eksemplar. Han er for tiden på militærtjeneste.

Hvis det kunne sendes et eksemplar til den nåværende riksarkivar Mannsåker og den forrige Asgaut Steinnes , har jeg ikke noe imot det , men da må de settes på listen, og jeg vil være glad for å få melding om det.

Förstearkivar Lars Hamre , Skøyenåsveien 35 , Oslo 6.

- " - Magnus Robberstad , Josefines gt. 3, Oslo 3.

= " = Thorsten Eken , Lambertsetervn. 46 , Oslo 11.

Statsarkivar Kjeld Helland-Hansen, Statsarkivet i Kristiansand
4600 Kristiansand.

Arkivar Laurits Repstad , Statsarkivet , 4600 Kristiansand.

Statsarkivar Jan H. Olstad, Statsarkivet , Strandgt. 71, Hamar.

Statsarkivar Ragnvald Sandal, Statsarkivet, Årstadvn. 22, 5000
Bergen.

Statsarkivar Fin Michalsen , Hammerstads gt. 23, Oslo 3.

35 Björkvik , Postboks 7, 2062 Gardermoen lufthavn.

Karen Krog , Udbyes gate 3 b, 7000 Trondheim.

Gretha Haugseth , Nyheimsvn. 21 b , 7050 Charlottenlund.

Björg Rugelsjöen , 7084 Melhus.

Universitetsforlaget,
Redaksjonsavdelingen,
Mils Juels gate 16,
Oslo 2.

Alf Kiil : Arkivkunnskap. Statsarkiva.

Det er visst meget lenge siden jeg hadde den glede å høre fra Dem , men for vel en uke siden fikk jeg den gladelige melding fra dr. Lars Reinton at han hadde kunnet dele ut eksemplarer av ovenstående bok til styremedlemmene i Landslaget for bygde- og byhistorie.

Jeg vet ikke hvilket atferdsmønster det ærede forlag måtte følge i slike tilfelle - det er kanskje varierende - men jeg håper at det ikke er ubeskjedent om jeg også gjerne ser at jeg kunne få et eksemplar av boken før jeg må kjøpe den i bokhandelen. Jeg er i alle tilfelle meget takknemlig for å motta ett eksemplar, eventuelt i postoppkrav.

Trondheim 30. april 1969

Arbødigst

Alf Kiil

UNIVERSITETSFORLAGET

FORLAG FOR UNIVERSITETET I BERGEN OG UNIVERSITETET I OSLO

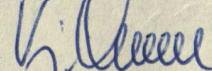
Statsarkivar Alf Kiil
Høgskoleveien 12
7000 TRONDHEIM

Oslo 2/5-69

Alf Kiil: Arkivkunnskap, Statsarkiva

I det jeg viser til Deres brev av 30/4-69 kan jeg bare beklage at De ennå ikke har fått noe eksemplar av Deres bok. Rent prinsippielt er jeg helt enig i at forfatteren er den første som burde få se og motta ett eksemplar av sin bok, men i dette tilfelle var det nokså spesielle omstendigheter som gjorde at Landslaget for Bygde- og byhistorie fikk de første eksemplarer. Vi måtte nemlig gjøre en spesialavtale med bokbinderiet for å få dem til å lage det ønskede antall eksemplarer ferdig til Landslagets styremöte. Disse eksemplarene ble sendt oss i egen sending og vi sørget for at de kom dr. Reinton i hende på selve mötedagen. Hovedleveransen av böker er først kommet atskillig seinere. Vedlagt følger imidlertid ett eksemplar av boka og jeg kan fortelle at det allerede for noen dager siden er levert beskjed til vår ekspedisjon om å sende Dem 20 böker.

Med hilsen

Kjell Orrem

Trondheim den 16. april 1970.

Kjære venn og kollega !

Akkurat nå står jeg på reise fot til Oslo og blir borte til over neste helg , og ved en slik anledning holder jeg gjerne en liten opprydning på mitt kontor , bl. a. ved å svare på de brevene som ligger ubesvarte i omslaget på skrivebordet , og de som tynger min konstant dårlige samvittighet. Men akkurat en slik dag skal naturligvis en masse mennesker møte opp for å hefte meg bort , og i dag har jeg vært særlig uheldig. Det blir derfor et kort brev du får fra meg denne gang.

Hjertelig takk for tilsendt hefte av Heimen og ~~takk~~ for din pene omtale og varsomme behandling av Arkivkunnskap. Den gledet meg , og jeg syntes det var hyggelig at en fagmann gav ~~de~~ boken en slik omtale. Det er da også den eneste skikkelige anmeldelse jeg har sett - men det er vel også bare rimelig , den ligger jo litt i periferien og noe utenfor det som et større publikum bryr seg om. Jeg er glad , meget glad for at jeg fikk den fra hånden til slutt. Bare så synd at jeg synes kreftene begynner å svikte merkbart , nå da jeg hadde trodd at jeg skulle få tid og stunder til å bearbeide alt det materialet som jeg har liggende til nordnorsk historie.

Ellers har vi det so mævnlig. Bortsett fra at vi hadde denne slemme influensaen før jul , og den hang lenge i , er vi da begge så noe lunde restituert nå. Jeg skulle gjerne ha vært riktig lenge i Oslo , men det skal bli hyggelig å komme inn en tur og hilse på slekt og venner.

Vi sender xeroxkopi av et dokument som en dame var innom med for lenge siden. Mine medarbeidere syntes det måtte være noe for dere , men det vet nå ikke jeg , dere har det kanskje fra før, så rikelig som Sörlandet er utstyrt med slike gamle brev.

Hjertelig hilsen til dere begge fra oss to